Da??t?mc? Liderlik Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Da??t?mc? Liderlik Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19448

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Da??t?mc? Liderlik Envanteri (DLE), okullarda görev yapan yöneticilerin ve liderlik ekibinin da??t?mc? liderlik yakla??mlar?n? de?erlendirmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? bir ölçektir. Murat Özdemir taraf?ndan 2012 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe e?itim ba?lam?nda yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik sundu?unu göstermi?tir. Ölçek, toplam 23 maddeden ve iki temel alt boyuttan olu?maktad?r: Liderlik Fonksiyonlar? ve Liderlik Ekibi. Bu envanter, özellikle okul müdürleri, müdür ba?yard?mc?lar? ve müdür yard?mc?lar? gibi yönetim kademelerindeki da??t?mc? liderlik uygulamalar?n? nicel olarak analiz etmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Da??t?mc? Liderlik, Liderlik, E?itim Yönetimi, Ölçek Uyarlamas?, Okul Yöneticileri, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Murat Özdemir

Amaç

Da??t?mc? Liderlik Envanteri'nin (DLE) temel amac?, orijinal envanterin Türkçe diline uyarlanmas?n? sa?lamak ve elde edilen uyarlanm?? formun Türk e?itim sistemi içerisindeki yöneticiler (müdür, müdür ba?yard?mc?s? ve müdür yard?mc?s?) üzerindeki psikometrik özelliklerini, özellikle geçerlik ve güvenirlik düzeylerini tespit etmektir.

Bu ölçek, liderli?in tek bir ki?ide toplanmas?ndan ziyade, kurum içerisindeki farkl? pozisyonlara da??t?lm?? olmas?n? ölçerek, okullardaki yönetimsel uygulamalar?n etkinli?ini de?erlendirmeye olanak tan?r. Böylece, da??t?mc? liderlik modelinin Türkiye ba?lam?nda ne ölçüde benimsendi?ini ve uyguland???n? belirlemeye yard?mc? olur.

Yap?

DLE, psikolojide ve e?itim yönetiminde merkezi bir kavram olan **Da??t?mc? Liderlik** yap?s?n? ölçmektedir. Da??t?mc? liderlik, liderlik faaliyetlerinin birden fazla ki?i aras?nda payla??ld???, etkile?imli ve durumsal bir süreç olarak tan?mlan?r. Bu liderlik modeli, genellikle okul yönetiminde karar alma süreçlerinin ve sorumluluklar?n yöneticiler, ö?retmenler ve di?er payda?lar aras?nda da??t?lmas?n? içerir.

Envanter, bu yap?y? iki ana alt boyutta inceler: **Liderlik Fonksiyonlar?** ve **Liderlik Ekibi**. Liderlik Fonksiyonlar?, liderlik görevlerinin yerine getirilme biçimine odaklan?rken; Liderlik Ekibi alt boyutu,

ARABPSYCHOLOGY.COM

bu görevleri yerine getiren ekibin i?leyi? kalitesini ve koordinasyonunu de?erlendirir.

Geçerlik

DLE'nin Türkçe uyarlamas?nda geçerlik çal??malar?, özellikle **madde geçerli?i** ve **homojenlik** üzerine yo?unla?m??t?r. Liderlik Fonksiyonlar? alt ölçe?inin madde geçerli?ini belirlemek amac?yla **Madde Toplam Korelasyonlar?** hesaplanm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?yla ne kadar tutarl? oldu?unu göstermi?tir.

Elde edilen madde toplam korelasyon de?erleri, farkl? yönetici pozisyonlar? için yüksek düzeyde tutarl?l?k sergilemi?tir:

Müdürler için korelasyon de?erleri: r = .66 ile r = .87 aras?nda de?i?mektedir.
Müdür Ba?yard?mc?lar? için korelasyon de?erleri: r = .35 ile r = .80 aras?nda de?i?mektedir.
Müdür Yard?mc?lar? için korelasyon de?erleri: r = .71 ile r = .88 aras?nda de?i?mektedir.

Bu bulgular, alt ölçe?in ilgili pozisyonlar düzeyinde tatmin edici düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

DLE'nin güvenirlik analizleri, **iç tutarl?l?k**, **iki e? yar? korelasyonu** ve **Spearman-Brown** yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? olan Cronbach's Alpha de?erleri, tüm yönetici pozisyonlar? için oldukça yüksek bulunmu?tur:

Müdürler için α = .96
Müdür Ba?yard?mc?lar? için α = .95
Müdür Yard?mc?lar? için α = .96

Ayr?ca, iki e? yar? korelasyonu ve Sperman-Brown güvenirlik analizi çal??malar? müdür, müdür ba?yard?mc?s? ve müdür yard?mc?lar? düzeyinde **.83 ile .98** aras?nda de?erler üretmi?tir. Elde edilen bu bulgulara dayal? olarak, DLE'nin liderlik fonksiyonlar? alt-ölçe?inin, orijinal ölçekle uyumlu ve yüksek düzeyde güvenilir oldu?u genel sonucuna ula??lm??t?r.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas? kapsam?nda gerçekle?tirilen faktör analizi (Türkçe uyarlama makalesinde detaylar? mevcuttur), Da??t?mc? Liderlik Envanteri'nin kuramsal olarak beklenen iki faktörlü yap?s?n? desteklemektedir. Ölçek, toplam 23 maddeden olu?makta ve bu maddeler iki temel alt boyuta ayr?lmaktad?r:

Liderlik Fonksiyonlar?: Bu alt boyut 13 maddeden olu?ur ve okul yönetiminde liderlik görevlerinin

ARABPSYCHOLOGY.COM

ne ?ekilde yerine getirildi?ini de?erlendirir.
Liderlik Ekibi: Bu alt boyut 10 maddeden olu?ur ve liderlik görevlerini yürüten ekibin etkinli?ini, i?birli?ini ve koordinasyonunu ölçer.

Bu iki faktörlü yap?, liderli?in kurumsal düzeyde da??t?lmas? kavram?n? kapsaml? bir ?ekilde incelemektedir.

Envanter

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Envanteri

Kullan?labilir Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim Yöneticileri (Okul Müdürleri, Müdür Ba?yard?mc?lar?, Müdür Yard?mc?lar?)

Ya? Grubu: Yeti?kin (Mesleki Çal??anlar)

Popülasyon Detaylar?: Türk e?itim sisteminde görev yapan farkl? kademelerdeki okul yöneticileri.

Test Metodolojisi: Ölçek iki farkl? Likert derecelendirme format? kullan?r:

Birinci alt boyut (Liderlik Fonksiyonlar?) için 5'li Likert (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).
?kinci alt boyut (Liderlik Ekibi) için 5'li Likert (1= kesinlikle kat?lm?yorum - 5= kesinlikle kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

E?itim Yönetimi, Okul Yönetimi, Yönetici Performans?, Psikometri, Da??t?mc? Liderlik, Cronbach's Alpha, Spearman-Brown.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: mrtozdem@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Testin Orijinal Uyarlama Y?l?: 2012

Kullan?m ?zinleri: Ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar Murat Özdemir ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Ücret: Bilgi mevcut de?il.

Orijinal makaleye eri?im ba?lant?s?: kuey.net

The original PDF can be downloaded here: dagitimci-liderlik-envanteri-toad.pdf

Kaynaklar

Özdemir, M. (2012). Da??t?mc? Liderlik Envanterinin Türkçe uyarlamas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??malar?. *Kuram ve Uygulamada E?itim Yönetimi Dergisi*, *18*(4), 575-598.

Da??t?mc? Liderlik Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

2 Alt boyut ve 23 Madde

Liderlik fonksiyonlar? (13 m): Uzun dönemli planlar?n? önceden aç?klar.
Liderlik ekibi (10 m): ?yi i?leyen bir liderlik ekibi vard?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM